

**Satakunnan
hyvinvointialue**

RAHOITUKSEN JA SIJOITUSTOIMINNAN PERIAATTEET

Tekijä

Toimialue

Päivämäärä

Muut tiedot

Sisällys

1. Yleiset lähtökohdat	2
2. Rahoitustoiminta.....	3
2.1. Lainanottovaltuus	3
2.2. Investointisuunnitelma	3
2.3. Käytettävät lainainstrumentit	3
2.4. Rahoituksen päätöksenteko.....	4
2.5. Rahoitusriskien hallinta ja tavoitteet.....	5
2.6. Rahoitusriskien hallinnan yleiset periaatteet	5
2.7. Rahoitusyritysten käyttäminen rahoitustoiminnassa.....	7
3. Sijoitustoiminta	8
3.1. Maksuvalmiuden hallinta.....	8
3.2. Sijoitustoiminta ja sen tavoitteet.....	8
3.3. Sijoitustoiminnan yleiset periaatteet.....	9
3.4. Sijoitustoiminnan päätöksenteko.....	9
3.5. Varainhoidon ja sijoituspalveluyritysten käyttäminen sijoitus toiminnassa	9
3.6. Seuranta ja raportointi	10
3.7. Sijoitustoiminnan vastuullisuus	10
3.8. Riskienhallinta sijoitustoiminnassa.....	10
3.9. Sijoitustoiminnan valvonta	11
4. Takaukset, vakuudet ja antolainaus	12
4.1. Suomen lainsäädäntö	12
4.2. Euroopan unionin sääntely	13
4.3. Takausten ja antolainojen periaatteet	13

1. Yleiset lähtökohdat

Satakunnan hyvinvointialueen varallisuuden hoidon sekä rahoitus- ja sijoitustoiminnan sekä niihin liittyvien riskienhallinnan keskeiset toimintaa ohjaavat perusteet on määritelty tässä asiakirjassa. Aluevaltuusto päättää hyvinvointialueista annetun lain 22 § mukaisesti Satakunnan hyvinvointialueen varallisuuden hoidon sekä rahoitus- ja sijoitustoiminnan perusteista. Hyvinvointialueen aluehallitus noudattaa näitä aluevaltuuston päättämiä perusteita rahoitus- ja sijoitustoimintaa koskevassa päätöksenteossaan. Hyvinvointialueen hallintosäännössä 58 § määrittää rahatoimen hoitamista sekä konsernipalveluiden toimintasäännössä on tarkennuksia rahatoimen hoitamisen osalta.

Hyvinvointialueen hallintosääntö 58 § rahatoimen hoitaminen:

Hyvinvointialueen rahavaroja hoidetaan siten, että maksuvalmius on varmistettu, maksuliikenne on ajan tasalla, lyhytaikaiset lainat on suunniteltu ja rahavarat sijoitettu hyvinvointialueen hyväksymien sijoitustoiminnan periaatteiden mukaisesti.

Aluevaltuusto päättää hyvinvointialueen kokonaisvarallisuuden hoidon sekä rahoitus- ja sijoitustoiminnan perusteista. Rahoitustarvetta ei saa kattaa pitkäaikaisella lainalla. Hyvinvointialue voi ottaa pitkäaikaisen lainan valtioneuvoston päättämän lainanottovaltuuden rajoissa. Muilta osin aluevaltuusto päättää lainan ottamisen ja lainan antamisen periaatteista. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä aluevaltuusto päättää antolainojen ja vieraan pääoman muutoksista.

Aluehallitus päättää lainan ottamisesta ja lainan antamisesta noudattaen aluevaltuuston hyväksymiä periaatteita. Aluehallitus voi siirtää lainan ottamiseen ja antamiseen liittyvää toimivaltaansa alaiselleen viranhaltijalle.

Muutoin hyvinvointialueen rahavaroista vastaa aluehallitus. Rahavarojen käytännön hoitamisesta vastaa hyvinvointialueen talousjohtaja.

Rahoituksen ja sijoitustoiminnan periaatteilla, jotka aluevaltuusto hyväksyy, hallintosäännön toimivaltuuksia siirretään viranhaltijoille.

2. Rahoitustoiminta

Hyvinvointialueen rahoituslähteitä ovat valtion yleiskatteellinen rahoitus, maksu- ja myyntituotot sekä vieraan pääoman ehtoinen rahoitus. Rahoituslähteillä katetaan hyvinvointialueen käyttömenot, investoinnit ja lainanhoitomenot.

2.1. Lainanottovaltuus

Valtioneuvosto päättää vuosittain kunkin hyvinvointialueen valtuudesta pitkäaikaisen lainan ottamiseksi. Hyvinvointialueen lainanottovaltuudesta säädetään hyvinvointialueesta annetun lain 15 §:ssä, investointisuunnitelmasta mainitun lain 16 §:ssä sekä arviointimenettelystä mainitun lain 122–124 §:ssä. Hyvinvointialue saa ottaa lainaa päätöksen mukaisen määrän investointisuunnitelman mukaisten investointien rahoittamiseksi. Hyvinvointialue ei saa käyttää pitkäaikaista lainaa muuhun tarkoitukseen kuin investointien rahoittamiseen.

2.2. Investointisuunnitelma

Hyvinvointialueen investointeja rajoittaa siis edellä mainittu valtioneuvoston vahvistama lainanottovaltuus. Lisäksi hyvinvointialuetta koskee velvollisuus laatia investointisuunnitelma ministeriön hyväksyttäväksi. Tarkoituksena on varmistaa, että hyvinvointialue suunnittelee investoinnit taloudellisesti kestävästi siten, että niihin käytettävissä oleva rahoitus riittää ja että laajoja investointeja koskevat hankkeet suunnitellaan valtakunnallisten strategisten tavoitteiden mukaisesti ja kustannusvaikuttavasti huomioiden muiden hyvinvointialueiden vastaavat suunnitelmat sekä väestön palvelutarpeet. Hyvinvointialueen rahoituksen riittävyys varmistetaan vuosittain vahvistettavalla investointeja varten otettavan pitkäaikaisen lainan ottamista koskevalla rajoitteella.

2.3. Käytettävät lainainstrumentit

Vieraan pääoman hankinta voidaan jaotella lyhytaikaiseen (alle 12 kuukautta) ja pitkäaikaiseen (12 kuukautta tai yli) rahoitukseen.

Hyvinvointialueen lyhytaikaiseen rahoitustarpeeseen käytetään ensisijaisesti rahalaitoksen tili- tai luottolimiittiä. Toissijaisesti voidaan käyttää hyvinvointialuetodistuksia, jotka ovat hyvinvointialueen liikkeelle laskemia velkasitoumuksia. Hyvinvointialue voi käyttää lyhytaikaisena rahoituslähteenä myös kestoaltaan alle vuoden pituisia velkakirjoja.

Pitkäaikainen rahoitustarve investointeihin järjestetään ensisijaisesti valtioneuvoston päättämän lainanottovaltuuden puitteissa velkakirjalainoilla. Irtain käyttöomaisuus on mahdollista hankkia myös esimerkiksi rahoitusleasingilla, jos lainanottovaltuus mahdollistaa tämän. Rahoitusleasing on irtaimen käyttöomaisuuden pitkäaikaista vuokraamista, jossa rahoituskohteet ovat rahoittajan omistuksissa ja vuokralle ottaja eli hyvinvointialue sitoutuu maksamaan laitteen käytöstä.

2.4. Rahoituksen päätöksenteko

Aluevaltuusto päättää rahoitustoiminnan ja sijoitustoiminnan periaatteet. Aluevaltuusto päättää myös talousarviosta, jossa on pitkäaikaisen otto- ja antolainauksen enimmäismäärät. Hyvinvointialuejohtaja tekee päätökset talousjohtajan esityksestä talousarviolainojen ottamisesta ja antamisesta sekä ennenaikaisesta takaisinmaksusta ja velkakirjojen että lainahtojen hyväksymisestä ja muuttamisesta aluevaltuuston rahoituksen ja sijoitustoiminnan periaatteiden ja hyväksytyn talousarvion mukaisesti. Hyvinvointialuejohtaja päättää talousjohtajan esityksestä yksittäisten korkojohdannaisten tekemisestä johdannaisyleissopimuksen sekä rahoituksen ja sijoitustoiminnan periaatteiden puitteissa. Hyvinvointialuejohtaja päättää myös talousjohtajan esityksestä johdannaisyleissopimuksen tekemisestä. Korkojohdannaisia käytetään ai-noastaan lainojen suojaamistarkoitukseen.

Talousjohtajalla on valtuudet talousarviolainan lainahtojen muuttamiseen lainan voimassa olo aikana aluevaltuuston hyväksymien rahoitustoiminnan ja sijoitustoiminnan periaatteiden sekä hyväksytyn talousarvion puitteissa.

Talousjohtaja tekee leasing-sopimukset ja lyhytaikaiset rahoitusopimukset aluevaltuuston hyväksymien rahoituksen ja sijoitustoiminnan periaatteiden sekä rahoituksen puitesopimuksen mukaisissa rajoissa. Talouden vastuualue vastaa rahoitustoiminnan käytännön hoitamisesta.

2.5. Rahoitusriskien hallinta ja tavoitteet

Rahoitusriskeillä tarkoitetaan rahoitusmarkkinoilla tapahtuvia epäsuotuisia muutoksia, jotka voivat vaikuttaa hyvinvointialueen tulokseen, taloudelliseen asemaan tai kassavirtaan. Rahoituksen riskit jakautuvat lainarahan hintaan eli korkoriskiin, saatavuuteen ja maksuvalmius- eli jälleenrahoitusriskiin. Rahoitusriskiä pyritään hallinnoimaan hajauttamalla vieraan pääoman rahoitusta lyhennysohjelman ja laina-ajan pituuden mukaan.

Riskienhallinnassa pyritään tunnistamaan Satakunnan hyvinvointialueen toiminnan kannalta keskeisimmät riskitekijät ja määrittämään niiden hallitsemisen suhteen sellainen toimintamalli, että hyvinvointialueen rahoitusasema ja maksuvalmius ei vaarannu ja toiminnan jatkuvuus saadaan turvattua. Riskienhallinnan tavoitteiden määrittäminen ja riskiposition uudelleenarviointi voidaan toteuttaa osana talousarvioprosessia. Riskeissä tapahtuvia olennaisia muutoksia seurataan säännöllisesti ja tarvittaessa reagoidaan riskeihin.

Rahoitusriskien hallinnan tavoitteena on varmistaa vakaa talouskehitys sekä turvata maksuvalmius kaikissa markkinatilanteissa.

2.6. Rahoitusriskien hallinnan yleiset periaatteet

Korkoriskillä tarkoitetaan korkojen vaihtelusta aiheutuvaa muutosta hyvinvointialueen tulokseen, taloudelliseen asemaan ja kassavirtaan. Korkoriskin hallinnan tavoitteena on suojata Satakunnan hyvinvointialuetta rahoitusmarkkinoilla tapahtuvilta epäsuotuisilta markkinamuutoksilta. Tavoitteena on valita sellainen lainakokonaisuuden rakenne ja suojausaste, joka pitkällä aikavälillä minimoi hyvinvointialueen korkokulut kuitenkin siten, etteivät mahdolliset epäsuotuisat markkinamuutokset johda kestäättömään korkokulujen nousuun.

Korkoriskipolitiikka

Satakunnan hyvinvointialueen korkoriskipolitiikka sisältää tärkeimmät periaatteet, joiden mukaan hyvinvointialueen korkoriskejä valvotaan ja hallitaan. Korkoriskipolitiikka on voimassa toistaiseksi, kun tämä asiakirja on hyväksytty aluevaltuustossa. Jatkossa aluehallituksen päätöksellä on mahdollista muuttaa korkoriskipolitiikkaa. Rahoitustoiminnot samoin kuin korkoriskienhallinta on Satakunnan hyvinvointialueella keskitetty talouden vastuualueelle ja tämä korkoriskipolitiikka koskee sekä Satakunnan hyvinvointialuetta, että sen hallintapiiriin kuuluvia tytäryhtiöitä, jotka yhdessä muodostavat konsernin.

Suojaamisen periaatteet

Hyvinvointialueen tavoitteena on valita sellainen lainasalkun rakenne ja suojausaste, joka pitkällä aikavälillä minimoi hyvinvointialueen korkokulut kuitenkin siten, etteivät mahdolliset epäsuotuisat markkinamuutokset johda kestävämmään korkokulujen nousuun. Hyvinvointialueen korkoriskienhallinnan tavoitteena on minimoida lainasalkun korkokustannukset valitulla riskitasolla. Suojaustoimilla tulee pyrkiä pienentämään korkojen noususta aiheutuvaa rahoituskustannusten nousua.

Korkoriskin suuruutta seurataan lainasalkun suojausasteella, joka kuvaa kiinteään korkoon sidottujen velkojen suhdetta kaikkiin korollisiin velkoihin. Satakunnan hyvinvointialueen lainasalkun suojausasteen vaihteluvälin tavoitteena on 30 – 80 % kokonaislainamäärästä. Huomioitava on, että hyvin korkean suojauksen ollessa voimassa, hyvinvointialue ei yleisen korkotason laskiessa hyödy alhaisemmista korkokuluista. Vallitsevaan suojausasteen tasoon vaikuttaa yleinen korkomarkkinatilanne, näkemys markkinakorkojen kehittymisestä tulevaisuudessa sekä hyvinvointialueen lainamäärä ja sen ennustettu kehitys. Lyhytaikaiset tai vähäiset poikkeamat edellä mainituista rajoista ovat sallittuja. Korkosuojauksia voidaan toteuttaa markkinatilanteen mukaan etupainotteisesti, mikäli hyvinvointialueen lainatarpeen tuleva kehitys tiedetään riittäväällä tarkkuudella.

Korkosuojauksen tekeminen on perusteltua, mikäli suojausten avulla saavutetaan hyvinvointialueen kannalta kohtuullinen korkokustannus tuleville vuosille kulloistakin markkinatilannetta hyödyntämällä.

Suojausinstrumentit

Hyvinvointialueen korkoriskin suojaaminen voidaan toteuttaa nostamalla rahoitukset kiinteäkorkoisina tai korkojohdannaissopimuksilla, joista suojausinstrumentteina sallittuja ovat koronvaihtosopimukset, optiot koronvaihtosopimuksiin sekä korko-optiot ja suojausrakenteet, jotka sisältävät edellä mainittuja tuotteita. Johdannaisia käytetään vain suojaamistarkoituksessa. Johdannaissopimuksia voi tehdä ainoastaan tunnistetun riskin suojaamiseksi ja riskitason muuttamiseksi määriteltyjen riskilimiittien puitteissa. Johdannaisten käytön tarkoituksena on aina korollisen velan korkoriskin hallinta.

Suojatuksi katsotaan sellaiset lainat, jotka ovat sidottu kiinteään korkoon tai ovat vaihtuvakorkoisia lainoja, jotka ovat muutettu johdannaisinstrumenteilla kiinteäkorkoiksi. Vallitsevaan suojausasteen tasoon vaikuttaa hyvinvointialueen yleinen korkonäkemys, markkinatilanne sekä lainamäärä ja sen ennustettu kehitys.

Johdannaisia käyttämällä voidaan rahoituksen hankinta ja riskien hallinta erottaa toisistaan. Laina voidaan sopia valitun rahoittajan kanssa ja korkoriskiä voidaan hallita erillisellä johdannaissopimuksella (esim. koronvaihtosopimus), jolloin sen tarjoaja voidaan kilpailuttaa tarvittaessa erikseen. Suojaustarkoituksessa tehty johdannaissopimus kohdistetaan tiettyyn lainaan, tai hyvinvointialueen lainakannan suojaamiseen yleisesti. Johdannaissopimuksia voidaan tehdä suojaustarkoituksessa myös niin, että johdannaissopimus koskee vain osaa ko. lainan pääomasta ja/tai osaa lainan juoksuajasta.

2.7. Rahoitusyritysten käyttäminen rahoitustoiminnassa

Rahoitustoiminnassa on mahdollista käyttää Finanssivalvonnan hyväksymiä rahoitusyritysten palveluita. Hyvinvointialue voi luovuttaa rahoitustoiminnan osittain tai kokonaan yhdelle tai useammalle rahoitusyritykselle konsultoivina tai täyden valtakirjan palveluna.

3. Sijoitustoiminta

3.1. Maksuvalmiuden hallinta

Hyvinvointialueen maksuliikevarat muodostuvat rahalaitosten käyttötilillä olevista rahavaroista sekä käteisvaroista. Kassavarojen ensisijaisena tarkoituksena on hyvinvointialueen maksuvalmiuden turvaaminen.

Maksuvalmiutta ylläpidetään maksuvalmiussuunnittelulla. Hyvinvointialueen rahoituksen riittävyys osoitetaan rahoituslaskelmassa talousarvion ja tilinpäätöksen yhteydessä vuosittain. Kuukausitasolla maksuvalmiutta seurataan toteutuneiden kuukausimenojen ja -tulojen mukaan. Viikko- ja päivätasolla kassavaratilannetta tarkastellaan ennakoimalla kassaan tulevia ja kassasta lähteviä maksuja.

3.2. Sijoitustoiminta ja sen tavoitteet

Sijoitustoiminnalla tarkoitetaan rahavarojen sijoittamista rahoitusarvopapereihin, joita ovat esimerkiksi pankkien sijoitustodistukset, valtion- ja joukkovelkakirjat sekä osakkeet ja muut rahoitusinstrumentit.

Sijoitustoiminnan tavoitteena on huolehtia Satakunnan hyvinvointialueen kassavarojen tuottavuudesta ja turvaavuudesta huomioiden sijoitusten rahaksi muutettavuus ja asianmukainen ja monipuolinen hajauttaminen. Tuottavan sijoitustoiminnan edellytyksenä on altistuminen sijoitusriskeille, joita kuitenkin rajoitetaan sijoitusperiaatteiden mukaisesti pääoman turvaamiseksi.

Kassavarojen sijoittamisessa ensisijaisia tavoitteita ovat sijoituksen riskin minimointi, kohtuullinen tuotto ja rahaksi muutettavuus. Sijoitustoimintaa on hoidettava suunnitelmallisesti ja siten, että maksuvalmius turvataan. Sijoitustoiminnan riskit kartoitetaan ja niiltä pyritään ennalta suojautumaan. Sijoituskohteiden valinnassa tulee pääsääntöisesti pitäytyä sellaisissa kohteissa, jotka on mahdollista myydä nopealla aikataululla, ja jotka ovat julkisen kaupankäynnin kohteena tai joille myyjä takaa jälkimarkkinan.

3.3. Sijoitustoiminnan yleiset periaatteet

Satakunnan hyvinvointialueen likvidit kassavarat sijoitetaan tuottavasti ja turvaavasti. Tämä toteutetaan sovittua sijoitussuunnitelmaa ja hyviä sijoitusperiaatteita noudattaen. Sijoitusperiaatteiden määrittely lähtee sijoitusajan ja halutun riskitason määrittämisestä. Maksuvalmiuden turvaamiseksi pääosa sijoituksista on perusteltua tehdä lyhytaikaisena (esim. 0-12kk) ja näin pitää sijoitusriski riittävän matalana. Osa sijoitusvarallisuudesta voidaan ohjata pidempiin sijoituksiin, joiden tuotto voi vaihdella lyhytaikaisia sijoituksia enemmän, mutta pitkän aikavälin tuotto on odotusarvoltaan korkeampi. Satakunnan hyvinvointialueen sijoituksiin liittyvää korko- ja luottoriskiä pyritään hallitsemaan hajauttamalla sijoitukset riittävän kattavasti ajallisesti ja omaisuuslajeittain. Korkosijoitusten luottoriskiä rajataan kohdentamalla sijoitukset ainoastaan hyvän luottokelpoisuuden omaavien yritysten, kuntien ja valtioiden liikkeeseen laskemiin velkakirjoihin ja sijoitustodistuksiin.

3.4. Sijoitustoiminnan päätöksenteko

Hyvinvointialueen rahavaroja hoidetaan siten, että maksuvalmius on varmistettu, maksuliikenne on ajan tasalla, lyhytaikaiset lainat on suunniteltu ja rahavarat sijoitettu hyvinvointialueen hyväksymien rahoitus ja sijoitustoiminnan periaatteiden mukaisesti. Aluevaltuusto päättää hyvinvointialueen kokonaisvarallisuuden hoidon sekä rahoitus- ja sijoitustoiminnan periaatteista. Muutoin hyvinvointialueen rahavaroista vastaa aluehallitus. Rahavarojen käytännön hoitamisesta vastaa hyvinvointialueen talousjohtaja. Talousjohtaja vastaa sijoitustoiminnasta aluevaltuuston hyväksymien periaatteiden ja voimassa olevan talousarvion mukaisesti sekä tekee sijoituspäätökset.

3.5. Varainhoidon ja sijoituspalveluyritysten käyttäminen sijoitus toiminnassa

Varojen sijoittamisessa on mahdollista käyttää Finanssivalvonnan hyväksymiä sijoituspalveluyritysten ja varainhoitajien tarjoamia säilytys- ja sijoituspalveluita. Hyvinvointialue voi luovuttaa varainhoidon osittain tai kokonaan yhdelle tai useammalle varainhoitajalle konsultoivina tai täyden valtakirjan palveluna.

3.6. Seuranta ja raportointi

Sijoitusten kehittymistä, omaisuuslajien jakautumista, kustannuksia ja riskitasoa seurataan säännöllisesti, varmistaen riittävä ja ajantasainen kokonaiskuva hyvinvointialueen sijoitusomaisuudesta. Sijoitustoiminnasta raportoidaan aluehallitukselle ja aluevaltuustolle talousarvion laadinnan ja tilinpäätöksen yhteydessä.

3.7. Sijoitustoiminnan vastuullisuus

Sijoitustoiminnassa otetaan huomioon julkisyhteisöön kohdistuvat yhteiskunnalliset velvoitteet ja toimintaperiaatteet. Valittujen sijoituskohteiden toimiala ei saa olla ristiriidassa hyvinvointialueen toiminnassa hyväksytyjen toimintatapojen ja arvojen kanssa. Taloudellisten kriteerien lisäksi, hyvinvointialueen tavoitteena on arvioida sijoituskohteita vastuullisista näkökulmista ennen varsinaisen sijoituspäätöksen tekemistä huomioimalla ympäristötekijät, sosiaalinen vastuu sekä hyvän hallintotavan toteutuminen sijoituskohteissaan.

Kassavarojen tallettaminen tai sijoittaminen on tehtävä edellä tarkoitettujen talletuspankkien tai Suomessa toimiluvan saaneiden pankkiiriliikkeiden kautta. Kassavarojen sijoittamisen käytännön hoito on talouden vastuualueen tehtävänä.

3.8. Riskienhallinta sijoitustoiminnassa

Sijoitustoiminnan tulee perustua hallittuihin riskeihin. Riskienhallinnassa keskeistä on tunnistaa ennakoivasti toimintaan liittyvät olennaiset riskit, arvioida niitä ja suojautua niitä vastaan hyvinvointialueen riskienhallinnan periaatteiden ja menettelytapojen mukaisesti.

Maksuvalmiusriski tarkoittaa riskiä siitä, että hyvinvointialueen käytettävät rahavarat eivät riitä kassamaksuista selviytymiseen. Riskin toteutumisesta seuraa uhka maksukyvyttömyydestä, jonka lisäksi aiheuttaa kustannuksia, kuten viivästyskorkoja ja muita lisäkustannuksia. Maksuvalmiusriskiä hallitaan lähtökohtaisesti maksuvalmiussuunnittelulla, jonka perustana on riittävät ja likvidit, eli nopeasti käytettävissä olevat kassavarat. Maksuvalmius turvataan ensisijaisesti luottolimiitillä sekä tarvittaessa lyhytaikaisella markkinaehtoisella rahoituksella kuten kuntarahoituksen hyvinvointialue todistusohjelmalla. Lisäksi hyvinvointialue hallitsee maksuvalmiusriskiä hajauttamalla sijoitukset niin ajallisesti kuin määrällisesti sekä kohdentamalla sijoitukset likvideihin sijoituksiin.

Luotto- ja vastapuoliriski tarkoittaa riskiä, jossa sijoituksen kohde laiminlyö maksuvelvollisuutensa osittain tai kokonaan hyvinvointialueen sijoittamalle pääomalle tai sille kertyneelle korolle. Luotto- ja vastapuoliriski on huomioitava sijoituksen tuottovaatimusta asetettaessa. Hyvinvointialue pyrkii pienentämään luottoriskiä hajauttamalla ja tekemällä korkosijoituksia korkean luottokelpoisuuden omaaviin eri kohteisiin.

Markkinariskit voidaan jakaa korko-, hinta- ja valuuttariskiin. Korkoriskillä tarkoitetaan korkomuutosten aiheuttamaa muutosta sijoituksen tuotossa tai arvoon. Korkosijoitusten markkinariskiä alennetaan hajauttamalla sijoitukset ajallisesti sekä korkoperiodin mukaan. Hintariski on riski sijoituskohteen suurista arvonmuutoksista, jonka seurauksena sijoitetun pääoman arvo voi pudota. Osakesijoitusten hintariski eli arvonmuutokset voivat olla merkittäviä ja olennaisesti suurempia kuin joukkovelkakirjalainassa. Osakesijoitusten hintariskiä alennetaan välttämällä hyvinvointialueen sijoitustoiminnassa osakesijoittamista.

3.9. Sijoitustoiminnan valvonta

Sijoitustoiminnan valvonta koostuu riskienseurannasta sekä tuotto- ja kustannusseurannasta. Riskienseurannan tavoitteena on eri sijoituksiin liittyvien riskien arviointi ja riskien hallinta sekä turvata sijoitettu pääoma ja sen tuotto. Valvonnan piiriin voidaan ottaa sekä sijoitus- että lainasalkku.

Tuottoseurannan tavoitteena on sijoitustoiminnan kokonaistuloksen analysointi ja kustannusseuranta otetaan huomioon arvioitaessa sijoituksen kokonaistuottoa. Valvonta-tehtävissä voidaan käyttää apuna ulkopuolisia toimijoita. Sisäinen ja ulkoinen tarkastustoimi osana tarkastustoimintaa valvoo sijoitustoimintaa.

4. Takaukset, vakuudet ja antolainaus

Hyvinvointialue voi rajatuin edellytyksin myöntää takauksen, vakuuden tai lainan toiselle yhteisölle.

4.1. Suomen lainsäädäntö

Laissa Hyvinvointialueesta 22 §:ssä säädetään, että Aluevaltuusto päättää takaussitoumuksen tai muun vakuuden antamisesta toisen velasta. Lain 134 §:ssä säädetään:

Hyvinvointialueen myöntämä laina taikka takaus tai muu vakuus ei saa vaarantaa hyvinvointialueen kykyä vastata sille laissa säädetyistä tehtävistä. Hyvinvointialue ei saa myöntää lainaa taikka takausta tai muuta vakuutta, jos siihen sisältyy merkittävä taloudellinen riski. Hyvinvointialueen edut tulee turvata riittävän kattavilla vakuuksilla tai vastavakuuksilla. Mitä edellä tässä momentissa säädetään vakuuksista, ei koske osakeyhtiölain (624/2006) 12 luvussa ja osuuskuntalain (421/2013) 12 luvussa tarkoitettua pääomalainaa.

Hyvinvointialue voi myöntää takauksen tai muun vakuuden kilpailutilanteessa markkinoilla toimivan yhteisön velasta tai muusta sitoumuksesta ainoastaan, jos yhteisö kuuluu hyvinvointialuekonserniin, se on hyvinvointialueiden yhteisessä määräysvallassa, yhden tai useamman hyvinvointialueen ja valtion yhteisessä määräysvallassa taikka yhden tai useamman hyvinvointialueen ja yhden tai useamman kunnan yhteisessä määräysvallassa.

Hyvinvointialue voi 2 momentissa säädetyin estämättä myöntää takauksen tai muun vakuuden, jos se perustuu lain perusteella hyväksytyyn tukiohjelmaan tai yksittäiseen tukeen tai liittyy yhteisölle tai säätiölle annettuun palveluveloitteeseen. Hyvinvointialueen on lisäksi otettava huomioon, mitä Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklassa säädetään.

4.2. Euroopan unionin sääntely

Takauksista päättäessään hyvinvointialueen on lisäksi otettava huomioon, mitä Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklassa säädetään.

Komissio on pyrkinyt selventämään valtiontukisäännöksiä soveltamista antamalla niistä erilaisia tiedonantoja. Komissio on antanut tiedonannon EY:n perussopimuksen 87 ja 88 artiklan (sitten SEUT 107 ja 108 artiklan) soveltamisesta valtiontukiin takauksina (2008/C155/02).

Tiedonannon 3.2. kohdan mukaan seuraavien edellytysten täyttäminen riittää osoittamaan, ettei yksittäinen valtiontakausta ole valtiontukea:

1. lainanottaja ei ole taloudellisissa vaikeuksissa
2. takauksen laajuus voidaan myöntämishetkellä mitata asianmukaisesti (kiinteä enimmäismäärä ja rajattu voimassaoloaika)
3. takaus ei kata missään vaiheessa enempää kuin 80 prosenttia lainasaamisen tai muun rahoitussitoumuksen määrästä
4. takauksesta maksetaan markkinaperusteinen hinta

EU-tiedonannossa on myös todettu, että jos jokin edellä mainituista edellytyksistä ei täyty, se ei tarkoita sitä, että takaus katsottaisiin automaattisesti valtiontueksi.

4.3. Takausten ja antolainojen periaatteet

Takauksen ja antolainan antamista rajaa erityisesti Suomen ja EU:n lainsäädäntö. Kunkin takauksen ja antolainan yksityiskohtaiset ehdot määritellään erikseen kunkin päätöksentekoon tuotavan tapauksen kohdalla. Sosiaalisen luototuksen lainoja hyvinvointialue voi myöntää säätelyn asettamissa rajoissa.

Takauksissa riskinä on se, että takauksen saaja ajautuu maksukyvyttömyyteen, jolloin hyvinvointialueelle lankeaa maksuvelvollisuus takauksen määrän osalta. Takauksien antaminen edellyttääkin tarkasti tehtyä selvitystyötä ja takauksen saajan taloudellisen tilan jatkuvaa seurantaa.

Kunkin takauksen kohdalla on selvittettävä, onko takauksen antaminen mahdollista lainsäädännön reunaehtojen puitteissa. Lisäksi on arvioitava takauksen määrää, riskiä ja hyvinvointialueen on saatava riittävä vakuus, jotta takaus ei vaaranna hyvinvointialueen toimintaa. Vakuus arvioidaan tapauskohtaisesti. Vakuuden arvioinnissa lähdetään siitä, että vakuuden on oltava riittävä. Sen ei välttämättä tarvitse kattaa koko summaa. Ilman vakuutta takausta ei voi myöntää.

Takauksesta peritään takausprovisio ja antolainasta korkoa, mitkä määritetään kunkin tapauksen kohdalla erikseen.

Takauksen- tai lainansaajan on toimitettava vuosittain hyvinvointialueelle tilinpäätöstiedot ja talousarvio, sekä ilmoitettava välittömästi sellaisista asioista, joilla on vaikutus hyvinvointialueen vastuuseen